

tekst: Marleen Corremans^{1,2}, Jef Adriaenssens^{1,3,4}, Bart Geurden^{1,2,5}, Trudy Bekkering¹

Vorbereiding op chirurgische ingreep

PICO vraag

Hebben patiënten die chirurgie ondergaan onder totale narcose na psychologische voorbereiding **minder postoperatieve pijn en kunnen ze sneller mobiliseren?**

Context

De manier waarop mensen denken en zich voelen voor een operatie kan invloed hebben op hun gevoelens en gedrag erna. Zo kunnen mensen die angstig zijn voor een operatie achteraf meer pijn ondervinden. Uit een systematic review uit 1993 bleek dat psychologische voorbereidingstechnieken de pijn na een chirurgische ingreep reduceerden en dat patiënten hun activiteiten sneller terug opnamen. De opnameduur nam af en negatieve emoties zoals angst of depressie, verminderden.

Resultaten

In de Cochrane review die op deze plek wordt besproken⁶, werden de gunstige (en schadelijke) effecten van psychologische voorbereiding nog een keer bekeken bij mensen die chirurgie onder totale narcose ondergaan. De psychologische voorbereiding moest voor de chirurgische procedure worden uitgevoerd. Uiteindelijk werden 105 RCT's (randomized controlled trials) opgenomen met een totaal van 10.302 proefpersonen. Zeven psychologische voorbereidingstechnieken werden bekeken: *procedurespecifieke informatie* (welke operatie, wanneer en hoe, 48 studies), *zintuiglijke informatie* (hoe de procedure zal aanvoelen en welke zintuiglijke ervaringen hiermee gepaard zullen gaan, zoals smaak of geur, 37 studies), *gedragsinstructies* (wat de patiënten best zouden doen, 59 studies), *cognitieve interventies* (technieken met als doel de gedachtengang van de patiënt te veranderen, 20 studies), *relaxatietechnieken* (31 studies), *hypnose* (3 studies) en *emotiegerichte interventies* (technieken die mensen helpen met hun gevoelens om te gaan, 10 studies). 61 studies hadden *pijn* als outcome, 14 het *herstelgedrag*, 59 *opnameduur* en 49 *negatieve emoties*.

Een psychologische voorbereiding van een chirurgische patiënt verminderde postoperatieve pijn en negatieve emoties in vergelijking met de controlegroep. De verblijfsduur daalde met een halve dag.

Het aangeven van wat mensen moeten doen (gedragsinstructies) zou het herstelgedrag kunnen bevorderen. Er is echter meer overeenstemming nodig over de te gebruiken meetinstrumenten om de resultaten voor deze outcome te kunnen vergelijken.

Procedurespecifieke informatie verminderde de pijn niet, maar deed wel de verblijfsduur afnemen en verminderde de negatieve emoties. Cognitieve informatie deed de pijn niet afnemen en had geen significant effect op de verblijfsduur of op de negatieve emoties.

Relaxatietechnieken deden postoperatieve pijn afnemen en negatieve emoties verminderen op voorwaarde dat deze techniek werd gecombineerd met andere technieken. De verblijfsduur nam, in vergelijking met de controlegroep af met bijna een dag. Emotiegerichte technieken deden pijn afnemen in combinatie met andere technieken.

Deze technieken deden de verblijfsduur niet dalen of de negatieve emoties niet significant afnemen.

Opmerking

Vele studies gaven slechts zeer beperkte methodologische informatie waardoor het onduidelijk is of de resultaten betrouwbaar zijn. Door de verschillende gebruikte technieken, soorten chirurgie en meetmethoden moet de graad van evidentie 'laag' gescoord worden voor de outcomes pijn, negatieve emotie en verblijfsduur. Voor de outcome herstelgedrag wordt de graad van evidentie 'zeer laag' gescoord door de moeilijkheden bij het meten en rapporteren.

Conclusie

Psychologische voorbereiding kan postoperatieve outcomes zoals pijn, emoties en verblijfsduur verbeteren (niveau van bewijs is laag) en lijkt dit te doen voor het herstelgedrag (niveau van bewijs is zeer laag). Omdat het bewijs vrij mager is, kan het niet volledig worden aanbevolen voor de praktijk. Daarvoor is beter uitgevoerd onderzoek nodig.

Noten

¹ Belgian Center of Evidence Based Medicine (CEBAM)

² Karel de Grote Hogeschool, Antwerpen

³ KCE, Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg

⁴ Platform Wetenschap en Praktijk

⁵ Center of Research and Innovation in Care, Universiteit Antwerpen

⁶ Powell R, Scott NW, Manyande A, et al. (2016). Psychological preparation and postoperative outcomes for adults undergoing surgery under general anaesthesia. The Cochrane Library. Art no CD008646.